

ABŞERON YONCA SORTU

Müəlliflər: A.Məmmədov, Y.Həsənov

Sort 1989-cu ildən Azərbaycan Respublikasının seleksiya nailiyətinin Dövlət reystrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur.

Mənşəyi: Elmi-Tədqiqat Bitkiçilik institutundan (Sankt-Peterburq şəhəri) gətirilmiş müxtəlif mənşəli yonca nümunələrinin Azərbaycan-5 sortu ilə sərbəst tozlandırma və kütləvi seçmə üsulu ilə alınmışdır.

Ümumi xüsusiyyətlər: Bitkinin kolu dikduran, gövdəsi zərifdir, hündürlüyü 93-126 sm təşkil edir. Sort quraqlığa və qısa davamlıdır. Çiçək qrupunun tacı bənövşəyidir. Paxlası qıvrımlı, qəhvəyi rənglidir. Toxumu böyrəkvari, rəngi açıq sarıdır. Hər çalımdan sonra tez inkişaf edir. Yaz vegetasiyasının başlanğıcından birinci çalıma qədər 80-85 gün, çalımlararası isə 29-31 gün keçir. Birinci çalımdan toxumun tam yetişməsinə kimi olan dövr 83-84 gündür.

Növ müxtəlifliyi: Sort səpin yoncası qrupuna aiddir. Orta tez yetişəndir.

Məhsuldarlığı: Suvarma şəraitində ildə 4 dəfə çalınır.. Yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 s/ha, quru ot-140-160 s/ha, toxum-3,2-4,0 s/ha təşkil edir

Yem keyfiyyəti: Tərkibində proteinin miqdarı 20%-dir.

Xəstəlik və iqlim şəraitinə davamlılığı: Xəstəliklərlə sirayətlənməsi orta dərəcədədir. Yarpaqlanması 49,5-50,2%-dir. Sort orta yeyilmə qabiliyyətinə malikdir

Becərilmə bölgələri: Respublikanın suvarılan düzən və dağətəyi zonaları üçün tövsiyə edilir.

Səpin müddəti: Suvarılan aralan zonalarında payız səpini 20 avqustdan 20 sentyabrədək, yaz səpini aralan rayonlarında fevral ayının 20-dən martın 20-dək, dağətəyi ərazilərdə martın 1-dən 20-dək və dağlıq ərazilərdə isə martın 20-dən aprelin 10-dək aparıla bilər.

Səpin norması: Hektara 4,5-5 milyon cücərmə qabiliyyətli toxum səpilməsi tövsiyyə olunur.

Gübrə norması: Sort üçün ən yaxşı gübrə normaları sələflərdən və torpaq münbitliyindən asılı olaraq hektara təsiredici maddə hesabı ilə şumun altına 20-30 ton çürümüş peyin, 60-80 kq fosfor, 40-50 kq kalium və həyatının birinci ili vegetasiya müddətində yemləmə şəkilində 30-40 kq azot gübrələri hesab edilir.

ARAN YONCA SORTU

Müəlliflər: N.S.Quliyeva, Q.N.Nəsibov,
Y.B.Həsənov, Məmmədov A.İ., Sadıxov İ.M.
Kərimov L.Ə.

Sort 1996-cı ildən Azərbaycan Respublikasının seleksiya nailiyətinin Dövlət reystrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur. Patent №00026

Mənşəyi: Sort Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Yemçilik, Çəmənçilik və Otlar İnstitutunda Ümumrusiya (Ümumittifaq) Elmi-Tədqiqat Bitkiçilik institutundan (Sankt-Peterburq şəhəri) gətirilmiş müxtəlif mənşəli yonca nümunələrini rayonlaşmış sortlarla sərbəst tozlandıraraq, sonra kütləvi seçmə üsulu ilə alınmışdır.

Ümumi xüsusiyyətlər: Bitkinin kolu dikduran, gövdəsi zərifdir. Quraqlığa və torpağın şoranlaşmasına davamlıdır. Güclü kök sisteminə malik olduğundan torpağın azot rejimini əsaslı surətdə yaxşılaşdırır. Vegetasiya müddəti 155-175 günə qədərdir. Vegetasiya müddətində çalım qabağı gövdələrin sayı hər kvadrat metrədə 400-450 ədədə çatır. Yarpaqlanma dərəcəsi 50,8% təşkil edir. Birinci çalımda ot örtüyünün hündürlüyü 95-100 sm, sonrakı çalımlarda isə nisbətən aşağı olur.

Növ müxtəlifliyi: Sort səpin yoncası qrupuna aiddir. Orta tez yetişəndir.

Məhsuldarlığı: Suvarma şəraitində 4 çalımdan hər hektardan 650-700 sentner yaşıl kütlə, 150-170 sentner quru ot və 4,0-4,5 sentner toxum məhsulu verir.

Yem keyfiyyəti: Orta yeyilmə qabiliyyətinə malikdir. Tərkibində proteinin miqdarı 21,2 faizə çatır.

Xəstəlik və iqlim şəraitinə davamlılığı: Xəstəliklərlə sirayətlənmir. Birinci çalıma qədər fitonomusla zəif yoluxur, lakin sonrakı çalımlarda bu hal müşahidə edilmir. Şaxtaya davamlıdır.

Becərilmə bölgələri: Respublikanın suvarılan aran və dağətəyi zonaları üçün tövsiyə edilir.

Səpin müddəti: Suvarılan aran zonalarında payız səpini 20 avqustdan 20 sentyabrədək, yaz səpini aran rayonlarında fevral ayının 20-dən martın 20-dək, dağətəyi ərazilərdə martın 1-dən 20-dək və dağlıq ərazilərdə isə martın 20-dən aprelin 10-dək aparıla bilər.

Səpin norması: Hektara 4,5-5 milyon cücərmə qabiliyyətli toxum səpilməsi tövsiyə olunur.

Gübrə norması: Sort üçün ən yaxşı gübrə normaları sələflərdən və torpaq münbitliyindən asılı olaraq hektara təsiredici maddə hesabı ilə şumun altına 20-30 ton çürümüş peyin, 60-80 kq fosfor, 40-50 kq kalium və həyatının birinci ili vegetasiya müddətində yemləmə şəkilində 30-40 kq azot gübrələri hesab edilir.

AĞSTAF A-1 YONCA SÖRTU

*Müəlliflər: S.Z.Əliyev, Ş.M.Quliyev,
N.M.Əhmədova*

Sort 2011-ci ildən Azərbaycan Respublikasının seleksiya nailiyətinin Dövlət reystrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur. Patent №00139

Mənşəyi: Sort Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Yemçilik, Çəmənçilik və Otlar İstitutunda Ümumrusiya (Ümumittifaq) Elmi-Tədqiqat Bitkiçilik institutundan (Sankt-Peterburq şəhəri) gətirilmiş müxtəlif mənşəli yonca nümunələrindən kütləvi seçmə üsulu ilə alınmışdır.

Ümumi xüsusiyyətlər: Sortun kolu düzdayanan, çoxbudaqlı, gövdəsi zərif, hündürlüyü 95-130 sm, yarpaqlanması 50,0-50,8%-dir. Yarpaqları yaşıl, üçlü, ellpsvari formada olur. Böyüklüyü 2,4-5,0×0,6-1,3 sm-dir. Çiçək qrupunun tacı tündbənövşəyi, forması silindrvaridir. Paxlası qıvrım, bükülmə sayı 3-5, qəhvəyi rənglidir. Toxumu lobiyavari, rəngi tünd-sarıdır. Güclü kök sistemində malikdir. Əsas və yan köklərdə çoxsaylı fir bakteriyaları mövcuddur. Erkən yazda və çalımlardan sonra tez inkişaf edir. Yaz vegetasiyasının başlanğıcından birinci çalıma qədər 79-85 gün, çalımlararası isə 28-32 gün keçir. Birinci çalımdan toxumun tam yetişməsinə kimi olan dövr 82-83 gündür. Vegetasiya müddəti 158-179 günə kimi davam edir.

Növ müxtəlifliyi: Sort səpin yoncası qrupuna aiddir. Orta tez yetişəndir..

Məhsuldarlığı: Suvarma şəraitində Dörd çalamdan yaşıl kütlə məhsuldarlığı orta hesabla 795 s/ha, quru ot – 194 s/ha, toxum – 3,3-4,0 s/ha təşkil edir. 1000 ədəd toxumunun çəkisi 2,2-2,6 qr, diametri 0,8-1,0 mm təşkil edir.

Yem keyfiyyəti: Yaxşı yeyilmə xüsusiyyətinə malikdir. Tərkibində proteinin miqdarı 20,47 – 21,0 % təşkil edir.

Xəstəlik və iqlim şəraitinə davamlılığı: Sort quraqlığa və qısa davamlıdır. Xəstəliklərə yoluxmur. Birinci çalıma qədər bəzən fitonomusla zəif yoluxur, lakin sonralar bu vəziyyət müşahidə olunmur.

Becərilmə bölgələri: Respublikanın suvarılan zonaları üçün tövsiyə edilir.

Səpin müddəti: Suvarılan aran zonalarında payız səpini 20 avqustdan 20 sentyabrədək, yaz səpini aran rayonlarında fevral ayının 20-dən martın 20-dək, dağətəyi ərazilərdə martın 1-dən 20-dək və dağlıq ərazilərdə isə martın 20-dən aprelin 10-dək aparıla bilər.

Səpin norması: Hektara 4,5-5 milyon cücərmə qabiliyyətli toxum səpilməsi tövsiyyə olunur.

Gübrə norması: Sort üçün ən yaxşı gübrə normaları sələflərdən və torpaq münbitliyindən asılı olaraq hektara təsiredici maddə hesabı ilə şumun altına 20-30 ton çürümüş peyin, 60-80 kq fosfor, 40-50 kq kalium və həyatının birinci ili vegetasiya müddətində yemləmə şəkilində 30-40 kq azot gübrələri hesab edilir.

AĞSTAF A-2 (hibrid) YONCA SORTU

*Müəlliflər: S.Z.Əliyev, Ş.M.Quliyev,
N.M.Əhmədova*

Sort 2014-cü ildən Azərbaycan Respublikasının seleksiya nailiyətinin Dövlət reystrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur. Patent №00173

Mənşəyi: Sort Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Yemçilik, Çəmənçilik və Otlar İnstitutunda Ümumrusiya (Ümumittifaq) Elmi-Tədqiqat Bitkiçilik institutundan (Sankt-Peterburq şəhəri) gətirilmiş müxtəlif mənşəli yonca nümunələrindən (kataloq №38837×44455) çarpaz hibridləşmə üsulu ilə alınmışdır.

Ümumi xüsusiyyətlər: Sortun Bitkinin kolu dikduran, budaqlanması yüksək, gövdəsi zərifdir. Hündürlüyü 96-132 sm, yarpaqlanması 50,9% təşkil edir. Yarpaqları yaşıl, üçlü, ovalvari formada olur. Böyüklüyü 2,5-5,2x0,6-1,4 sm-dir. Çiçək qrupunun tacı açıq bənövşəyi, forması silindirvaridir. Paxlası qıvrım, bükülmə sayı 3-5, açıqşabalıdı rənglidir. Toxumu böyrəkvari, rəngi açıq-sarıdır. Kökümruvarındakı bakteriyalar torpağın azotla təmin olunmasında mühüm rol oynayır. Erkən yazda və çalımlardan sonra tez inkişaf edir. Yaz vegetasiyasının başlanğıcından birinci çalıma qədər 79-84 gün, çalımlar arası isə 28-33 gün keçir. Birinci çalımdan toxumun tam yetişməsinə kimi olan dövr 83-84 gündür. Vegetasiya müddəti 160-180 günə kimi davam edir.

Növ müxtəlifliyi: Sort səpin yoncası qrupuna aiddir. Orta tez yetişəndir..

Məhsuldarlığı: Suvarma şəraitində dörd çalımdan yaşıl kütlə məhsuldarlığı orta hesabla 812,5 s/ha, quru ot – 195,7 s/ha, toxum – 3,3-3,8 s/ha təşkil edir. 1000 ədəd toxumun çəkisi 2,3-2,7 qr, diametri 0,8-1,1 mm təşkil edir.

Yem keyfiyyəti: Yaxşı yeyilmə qabiliyyətinə malikdir. Tərkibində proteinin miqdarı 20,54-21,2% təşkil edir.

Xəstəlik və iqlim şəraitinə davamlılığı: Sort qısa və quraqlığa davamlıdır. Xəstəliklərə yoluxmur. Yalnız birinci çalıma qədər bəzən fitonomusla zəif yoluxur.

Becərilmə bölgələri: Respublikanın suvarılan düzən və dağətəyi rayonları üçün tövsiyə edilir.

Səpin müddəti: Suvarılan aran zonalarında payız səpini 20 avqustdan 20 sentyabrədək, yaz səpini aran rayonlarında fevral ayının 20-dən martın 20-dək, dağətəyi ərazilərdə martın 1-dən 20-dək və dağlıq ərazilərdə isə martın 20-dən aprelin 10-dək aparıla bilər.

Səpin norması: Hektara 4,5-5 milyon cücərmə qabiliyyətli toxum səpilməsi tövsiyyə olunur.

Gübrə norması: Sort üçün ən yaxşı gübrə normaları sələflərdən və torpaq münbitliyindən asılı olaraq hektara təsiredici maddə hesabı ilə şumun altına 20-30 ton çürümüş peyin, 60-80 kq fosfor, 40-50 kq kalium və həyatının birinci ili vegetasiya müddətində yemləmə şəkilində 30-40 kq azot gübrələri hesab edilir.

YEMÇİLİK İNSTITUTU-16

YONCA SORTU

*Müəlliflər: S.Z.Əliyev, Ş.M.Quliyev,
N.S.Quliyeva, N.Həsənov*

Sort 2015-ci ildən Azərbaycan Respublikasının seleksiya nailiyətinin Dövlət reystrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur. Patent №00184

Mənşəyi: Sort Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Yemçilik, Çəmənçilik və Otlar İnstitutunda Ümumrusiya (Ümumittifaq) Elmi-Tədqiqat Bitkiçilik institutundan (Sankt-Peterburq şəhəri) gətirilmiş müxtəlif mənşəli yonca nümunələrindən kütləvi seçmə üsulu ilə alınmışdır.

Ümumi xüsusiyyətlər: Sortun kolu düzdayanan, çoxbudaqlı, gövdəsi zərif, hündürlüyü 95-130 sm, yarpaqlanması 50,0-50,8%-dir. Yarpaqları yaşıl, üçlü, ellpsvari formada olur. Böyüklüyü 2,4-5,0×0,6-1,3 sm-dir. Çiçək qrupunun tacı tündbənövşəyi, forması silindrvaridir. Paxlası qıvrım, bükülmə sayı 3-5, qəhvəyi rənglidir. Toxumu lobiyavari, rəngi tünd-sarıdır. Güclü kök sisteminə malikdir. Əsas və yan köklərdə çoxsaylı fir bakteriyaları mövcuddur. Erkən yazda və çalımlardan sonra tez inkişaf edir. Yaz vegetasiyasının başlanğıcından birinci çalıma qədər 79-85 gün, çalımlararası isə 28-32 gün keçir. Birinci çalımdan toxumun tam yetişməsinə kimi olan dövr 82-83 gündür. Vegetasiya müddəti 158-179 günə kimi davam edir.

Növ müxtəlifliyi: Sort səpin yoncası qrupuna aiddir. Orta tez yetişəndir.

Məhsuldarlığı: Suvarma şəraitində Dörd çalamdan yaşıl kütlə məhsuldarlığı orta hesabla 795 s/ha, quru ot – 194 s/ha, toxum – 3,3-4,0 s/ha təşkil edir. 1000 ədəd toxumunun çəkisi 2,2-2,6 qr, diametri 0,8-1,0 mm təşkil edir.

Yem keyfiyyəti: Yaxşı yeyilmə xüsusiyyətinə malikdir. Tərkibində proteinin miqdarı 20,47 – 21,0 % təşkil edir.

Xəstəlik və iqlim şəraitinə davamlılığı: Sort quraqlığa və qısa davamlıdır. Xəstəliklərə yoluxmur. Birinci çalıma qədər bəzən fitonomusla zəif yoluxur, lakin sonralar bu vəziyyət müşahidə olunmur.

Becərilmə bölgələri: Respublikanın suvarılan zonaları üçün tövsiyə edilir.

Səpin müddəti: Suvarılan aran zonalarında payız səpini 20 avqustdan 20 sentyabrədək, yaz səpini aran rayonlarında fevral ayının 20-dən martın 20-dək, dağətəyi ərazilərdə martın 1-dən 20-dək və dağlıq ərazilərdə isə martın 20-dən aprelin 10-dək aparıla bilər.

Səpin norması: Hektara 4,5-5 milyon cücərmə qabiliyyətli toxum səpilməsi tövsiyyə olunur.

Gübrə norması: Sort üçün ən yaxşı gübrə normaları sələflərdən və torpaq münbitliyindən asılı olaraq hektara təsiredici maddə hesabı ilə şumun altına 20-30 ton çürümüş peyin, 60-80 kq fosfor, 40-50 kq kalium və həyatının birinci ili vegetasiya müddətində yemləmə şəkilində 30-40 kq azot gübrələri hesab edilir.

Az.NİİKLİP-495 XAŞA SORTU

*Müəlliflər: A.İ.Məmmədov, Qorkov Q.A,
Məmmədov A.K.*

Sort 2008-ci ildən Azərbaycan Respublikasının seleksiya nailiyətinin Dövlət reystrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur. Patent №00104

Mənşəyi: Sort Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Yemçilik, Çəmənçilik və Otlar İnstitutunda Ümumrusiya (Ümumittifaq) Elmi-Tədqiqat Bitkiçilik institutundan (Sankt-Peterburq şəhəri) gətirilmiş Zaqaqaziya növünə aid olan xaşa nümunələrinin digər xaşa sort-nümunələrinin tozcuqları ilə sərbəst tozlandırılması və kütləvi seçmə üsulu ilə alınmışdır.

Ümumi xüsusiyyətlər: Sortun əsas gövdələri dik dayanır. Yarpağın forması cüt lələkvaridir, rəngi açıq-yaşıl, yarpaqlanması yüksəkdir (48-50%). Çiçəyi açıq-çəhrayı rəngli və çiçək qrupu salxımvaridir. Yaşıl kütləsində 17,5-18,0%, yəni standart nisbətən 0,6% çox zülal vardır. Sortun hündürlüyü 110-130 sm təşkil edir. Erkən yazda və çalınması müddətdə tez böyüyür. Torpaq şəraitinə çox tələbkar deyildir, çınqıllı torpaqlarda da yaxşı inkişaf edir.

Növ müxtəlifliyi: Sort Zaqaqaziya xaşası qrupuna aiddir. Orta tez yetişəndir..

Məhsuldarlığı: AzNİİKLİP-495 xaşa sortunun istifadə müddəti 3-4 il davam edir və hər il 2 çalıda hektardan yaşıl kütlə məhsuldarlığı orta hesabla 413 sentner, quru ot məhsulu 101 sentner və toxum məhsuldarlığı 5,5 sentner təşkil edir. Toxumu boz, tünd-boz rəngdə olmaqla, mütləq çəkisi (1000 ədədinin) 17-19 qram təşkil edir.

Yem keyfiyyəti: Yaxşı yeyilmə qabiliyyətinə malikdir. Tərkibində proteinin miqdarı 16,54-17,2% təşkil edir.

Xəstəlik və iqlim şəraitinə davamlılığı: Qısa quraqlığa və xəstəliklərə davamlıdır.

Becərilmə bölgələri: Respublikanın dağətəyi və dağlıq zonalarında əkilməsi tövsiyə olunur.

Səpin müddəti: Suvarılan dağətəyi zonalarda payız səpini 20 avqustdan 20 sentyabrədək, yaz səpini martın 1-dən 20-dək və dağlıq ərazilərdə isə dəmyə şəraitində martın 20-dən aprelin 10-dək aparıla bilər.

Səpin norması: Hektara 5-5,5 milyon cücərmə qabiliyyətli toxum səpilməsi tövsiyyə olunur.

Gübrə norması: Sort üçün ən yaxşı gübrə normaları sələflərdən və torpaq münbitliyindən asılı olaraq hektara şümun altına təsiredici maddə hesabı ilə 60-80 kq fosfor, 40-50 kq kalium və həyatının birinci ili vegetasiya müddətində yeşilmə şəkilində 30-40 kq azot gübrələri hesab edilir.

Az.NİİKLİP-3 ÇOBAN TOPPUZU SORTU

Müəlliflər: A.İ.Məmmədov, A.Y.İsmayılova
Konkin A.A.

Sort 1996-cı ildən Azərbaycan Respublikasının seleksiya nailiyətinin Dövlət reystrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur. Patent №00027

Mənşəyi: Sort Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Yemçilik, Çəmənçilik və Otlamlar İnstitutunda Ümumrusiya (Ümumittifaq) Elmi-Tədqiqat Bitkiçilik institutundan (Sankt-Peterburq şəhəri) gətirilmiş müxtəlif mənşəli çoban toppuzu nümunələrindən kütləvi seçmə üsulu ilə alınmışdır.

Ümumi xüsusiyyətlər: Sortun gövdəsi dikdurandır və hündürlüyü 150 sm-ə çatır. Hamar və enli bol yarpağı uzundur, hər gövdədə 4-8 buğum olur. Silindrşəkilli yarpaqları yeni əmələ gəldikdə uzununa ikiqat bükülür. Yarpaqların rəngi əvvəl açıq-yaşıl, sonra isə boz-yaşıl çalır. Yarpaq qınları örtülü, dilləri uzunsov yumurtavari, yuxarıdan parçalanmış və saçaqlı olur. Mürəkkəbçiçəklidir, çiçəkləri sünbülcükdən ibarət olub, yığcam və ya dağınıq süpürgə əmələ gətirir. Bir neçə çiçəkdən ibarət sünbülcüklər süpürgənin oxu, yaxud budaqları üzərində yerləşir. Sünbülcüklərin rəngi yaşıl, bəzən də açıq-yaşıl və açıq-bənövşəyi olur..

Növ müxtəlifliyi: Sort qrupuna aiddir.

Məhsuldarlığı: Suvarma şəraitində Dörd çalamdan yaşıl kütlə məhsuldarlığı orta hesabla 298 s/ha, quru ot – 84 s/ha, toxum – 4,5 s/ha təşkil edir. 1000 ədəd toxumunun çəkisi 0,8-1,3 qramdır.

Yem keyfiyyəti: Yaxşı yeyilmə xüsusiyyətinə malikdir. Tərkibində proteinin miqdarı 9,2-9,5 % təşkil edir.

Xəstəlik və iqlim şəraitinə davamlılığı: Sort quraqlığa və qısa davamlıdır. Xəstəliklərə yoluxmur.

Becərilmə bölgələri: Respublikanın rütubətlə təmin olunmuş dağlıq və dağətəyi bölgələrdə biçənək və otlaqlarda istifadə üçün tövsiyə edilir.

Səpin müddəti: Dağətəyi ərazilərdə martın 1-dən 20-dək və dağlıq ərazilərdə isə martın 20-dən aprelin 10-dək səpliməsi məqsədə uyğundur.

Səpin norması: Təmiz səpinlərdə səpin norması hektara 14-15 kq-dır.

Gübrə norması: Sort üçün ən yaxşı gübrə normaları sələflərdən və torpaq münbitliyindən asılı olaraq hektara şümun altına təsiredici maddə hesabı ilə 60 kq fosfor, 40 kq kalium və vegetasiya müddətində yemləmə şəkilində 60 kq azot gübrələri hesab edilir.

QOBUSTAN ƏZGƏN SORTU

*Müəlliflər: Q.N.Nəsibov, İ.M. Sadıxov
A.S.Hümbətova, Novruzova O.İ.*

Sort 1997-ci ildən Azərbaycan Respublikasının seleksiya nailiyətinin Dövlət reystrinə daxildir və patentlə mühafizə olunur. Patent №00035

Mənşəyi: Sort Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Yemçilik, Çəmənçilik və Otlar İnstitutunda Azərbaycanda yabani halda bitən əzgən formalarından kütləvi seçmə üsulu ilə alınmışdır.

Ümumi xüsusiyyətlər: Sortun kolu düzdayanan, çoxbudaqlı, hündürlüyü 50-80 sm, diametri 60-80 sm olub güclü inkişaf etmiş kök sistemində malikdir. Yarpaqları növbəli düzölmüş, kiçik, xətvəri, yastı və lifli, çiçək qrupu süpürgəvaridir. Sort intensiv inkişafına mart ayının üçüncü on günlüyündə başlayır, iyul-avqust aylarında çiçəkləyir. Toxumların yetişməsi oktyabrın sonuna və ya noyabrın əvvəlinə təsadüf edir. Vegetasiya müddəti 220-260 gün, həyat tsikli 20-25 ildir.

Növ müxtəlifliyi: Sort sürünən əzgən qrupuna aiddir.

Məhsuldarlığı: Yaşıl kütlə məhsuldarlığı orta hesabla 56,25 s/ha, toxum – 2,3 s/ha təşkil edir. İlin iqlim şəraitindən asılı olaraq 1000 ədəd toxumunun çəkisi 1,2-2,0 qram arasında dəyişir.

Yem keyfiyyəti: İlboyu xırda buynuzlu heyvanlar tərəfindən yaxşı yeyilmə xüsusiyyətinə malikdir. Tərkibində proteinin miqdarı 22,2 % təşkil edir.

Xəstəlik və iqlim şəraitinə davamlılığı: Sort quraqlığa və şoranlığa davamlıdır. Xəstəliklərə tutulmur.

Becərilmə bölgələri: Respublikanın səhra və yarımsəhra bölgələrində təbii otlaqların yaxşılaşdırılması üçün tövsiyə edilir.

Səpin müddəti: Noyabr ayının ikinci yarısı ilə fevral ayının birinci yarısına qədər olan müddət hesab edilir.

Səpin norması: Hektara 3,5-4 milyon cüərmə qabiliyyətli toxum səpilməlidir.

Gübrə norması: Sort üçün ən yaxşı gübrə normaları hektara şumun altına təsiredici maddə hesabı ilə 40-50 kq fosfor, 30-45 kq kalium və vegetasiya müddətində yemləmə şəkilində 50-60 kq azot gübrələri hesab edilir.